

MAŁOPOLSKIE OBSERWATORIUM GOSPODARKI

Departament
Polityki Regionalnej
Urząd Marszałkowski
Województwa Małopolskiego

Inwestorzy zagraniczni w Małopolsce 2009-2010

Streszczenie

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Raport powstał w ramach projektu Małopolskie Obserwatorium Gospodarki.

**Małopolskie Obserwatorium Gospodarki
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Polityki Regionalnej**

ul. Basztowa 22, 31-156 Kraków
Adres do korespondencji:
30-552 Kraków, ul. Wielicka 72
(012) 63 03 368, (012) 63 03 374
e-mail: gospodarka@umwm.pl
www.gospodarka.obserwatoria.malopolska.pl

Copyright © Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Kraków 2011.

Kopiowanie i rozpowszechnianie może być dokonane z podaniem źródła.

Publikacja jest dystrybuowana bezpłatnie.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

**Publikacja współfinansowana przez Unię Europejską
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego.**

INWESTORZY ZAGRANICZNI W MAŁOPOLSCE W 2009 I 2010 ROKU Streszczenie

Głównym celem analizy była identyfikacja inwestorów z kapitałem zagranicznym w Małopolsce w latach 2009 i 2010. Bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ; *foreign direct investment, FDI*) zdefiniowano jako przedsięwzięcia powiązane z dążeniem zagranicznego podmiotu do uzyskania trwałego dochodu przez efektywny wpływ na decyzje miejscowego przedsiębiorstwa (pod uwagę brano spółki, w których udziałowiec zagraniczny posiada co najmniej 10% udziałów). Wyniki badań dla lat 2009-2010 odniesiono do trendów napływu kapitału zagranicznego do Małopolski w ostatnich dwóch dekadach (1989-2010).

W raporcie wskazano największych inwestorów oraz główne źródła pochodzenia kapitału. Określono również strukturę i dynamikę napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych do Małopolski oraz prawidłowości ich rozmieszczenia w regionie. W tym celu pozyskano takie charakterystyki bezpośrednich inwestycji zagranicznych jak: rodzaj prowadzonej działalności, kraj pochodzenia inwestora, typ inwestycji, ich lokalizacja, okres realizacji oraz struktura wielkościowa inwestycji i przedsiębiorstw.

Zidentyfikowano 139 inwestorów zagranicznych, którzy w badanym okresie zainwestowali w Małopolsce powyżej 1 mln USD. Wśród nich 39 poniosło nakłady powyżej 10 mln USD, a 9 powyżej 50 mln USD. Liderem inwestycji była amerykańska firma *F&P Holding*, która przeznaczyła największe środki na dalszy rozwój swoich małopolskich spółek, wchodzących w skład grupy *Can-Pack*. Wśród największych inwestorów znalazły się również spółka *TriGránit Holding* z dominującym kapitałem węgierskim, działająca na rynku nieruchomości handlowych i biurowych (*Bonarka City Center* i *Bonarka 4 Business*) oraz francuski koncern energetyczny *EDF* (właściciel elektrociepłowni w Krakowie i Chrzanowie, w tym okresie otworzył również centrum usług wspólnych w stolicy Małopolski).

Ponadto, w pierwszej dziesiątce podmiotów o największym zaangażowaniu kapitałowym w 2009 i 2010 roku znalazły się: brytyjsko-luksemburski *ArcelorMittal* (m.in. właściciel krakowskiej huty oraz udziałowiec bocheńskiej spółki *Stalprodukt*), amerykański *General Electric Company* (inwestor w banku *BPH* oraz nowy właściciel biurowca *Onyx*), słowacko-czeski fundusz inwestycyjny *Penta Investment* (przejął m.in. polskiego dystrybutora mrozonek *Iglokrak*), duński *TK Development* (galerie handlowe w Nowym Sączu i Tarnowie), niemiecka spółka telekomunikacyjna *T-Mobile Deutschland* (inwestycje w rozbudowę sieci), słowacki *I.P.R.* (wspólnie z *TriGránit* realizował inwestycje

WPROWADZENIE

NAJWIĘKSI INWESTORZY I KRAJE POCHODZENIA KAPITAŁU

w Krakowie) oraz niemiecki *Union Investment Real Estate* (nowy właściciel budynku hotelu *Radisson* w Krakowie).

W strukturze nakładów inwestycyjnych według krajów pochodzenia kapitału w latach 2009 i 2010 największą rolę odgrywały Stany Zjednoczone, które są źródłem około 1/4 inwestycji w tym okresie. Około 70% nakładów napłynęło w tym okresie do Małopolski z krajów europejskich (przede wszystkim z Francji, Niemiec, Wielkiej Brytanii oraz Węgier i Słowacji). Tradycyjnie największy kapitał angażują liderzy gospodarczy dawnej unijnej „piętnastki”. Warto jednak zwrócić uwagę na rosnącą aktywność środkowoeuropejskich sąsiadów Polski: Czech, Węgier, Słowacji i Litwy. Nakłady inwestycyjne o wartości przekraczającej 100 mln USD w 2009 roku ponieśli przedsiębiorcy z trzech krajów: Stanów Zjednoczonych, Francji i Niemiec. Do wielkości tej zbliżyli się inwestorzy z Węgier. W 2010 roku w grupie inwestorów o tak wysokich nakładach znalazły się już tylko dwa kraje: Stany Zjednoczone i Wielka Brytania.

Całkowita wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych zrealizowanych w Małopolsce w całym okresie od 1989 do 2010 roku wyniosła **14 052 mln USD**, co stanowi około 8% kapitału zainwestowanego w tym okresie w Polsce. Udział regionu w krajowych BIZ utrzymuje się w ostatnich trzech latach na podobnym poziomie, a w porównaniu z okresem 2000-2007 uległ on nieznacznemu zwiększeniu. Tendencje w napływie inwestycji do Małopolski są zbliżone do trendów ogólnokrajowych poza latami 1999 i 2008, kiedy zwiększony napływ kapitału do województwa wynikał z dużych przejęć w sektorze bankowym. W ostatnich kilku latach wzrósł również udział liczby przedsiębiorstw z kapitałem zagranicznym zarejestrowanych w województwie małopolskim w stosunku do całego kraju – w 2010 roku wynosił on 5,5%, a w 2003 roku – 4,8%.

WARTOŚĆ
INWESTYCJI
W LATACH
1989–2009

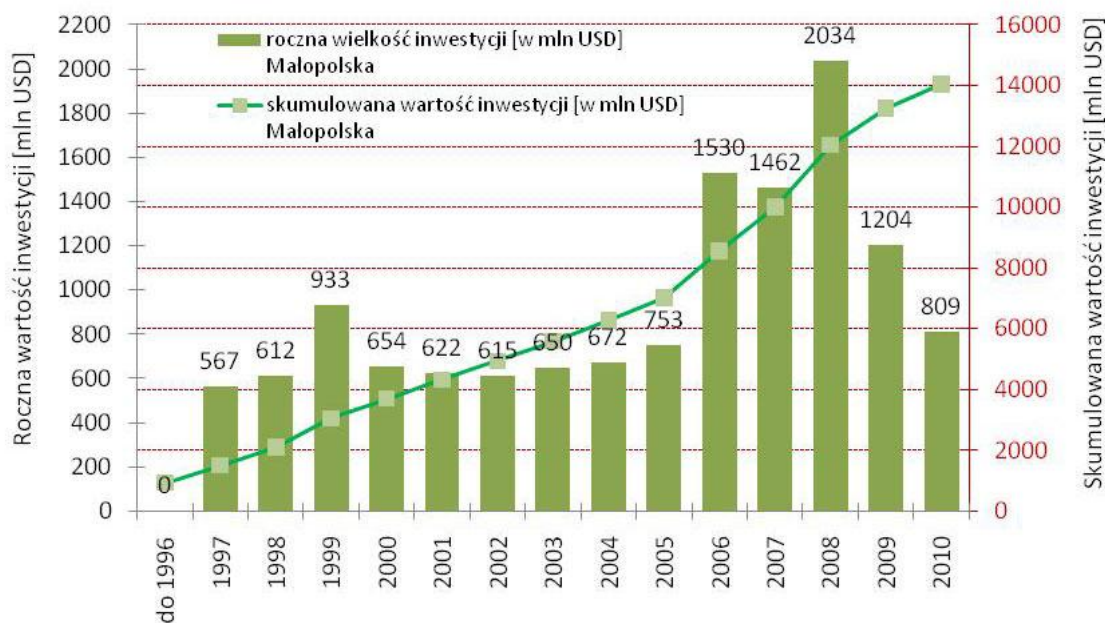
W 2009 i 2010 roku odnotowano w Małopolsce spadek napływu bezpośrednich inwestycji zagranicznych (rys. 1). Wielkość zainwestowanego w tych latach kapitału wynosiła odpowiednio **1 204 mln USD** i **809 mln USD**. Oznacza to dość istotne zmniejszenie się strumienia inwestycji w porównaniu z latami 2006-2008, kiedy aktywność zagranicznych firm w regionie była największa. Wartość kapitału zainwestowanego w 2010 roku zbliżyła się do poziomu sprzed 2006 roku.

WARTOŚĆ
I STRUKTURA
INWESTYCJI
W 2009
I 2010 ROKU

W strukturze inwestycji według typu nakładów w latach 2009 i 2010 przeważały inwestycje w przedsięwzięcia *greenfield*, tj. w budowę lub rozbudowę nowych zakładów produkcyjnych lub placówek usługowych zrealizowanych przez podmioty zagraniczne. Były one wyższe niż średnio w całym okresie po 1989 roku. Mniejsze znaczenie miały w analizowanym okresie przejęcia i fuzje działających już na rynku innych prywatnych przedsiębiorstw, co

było bezpośrednią konsekwencją niedoborów kapitału w związku z dekoniunkturą lat 2008-2009. W 2010 roku odnotowano wzrost udziałów w kategorii nakładów na modernizację i rozbudowę wcześniej sprywatyzowanych lub przejętych spółek. Najmniejsze środki w obu latach trafiły na rynek z tytułu prywatyzacji spółek Skarbu Państwa.

Rys. 1. Wartość inwestycji zagranicznych w województwie małopolskim do końca 2010 roku

Źródło: badania własne

W strukturze sektorowej nakładów w 2009 roku przeważały inwestycje w działalności usługowej, natomiast w 2010 roku większe znaczenie miały inwestycje w przemysł i budownictwo. Wśród działalności usługowych największe znaczenie miały inwestycje na rynku nieruchomości (zwłaszcza w 2009 roku). Podmioty zagraniczne inwestowały duże środki na tym rynku już od 2004 roku, ale dopiero w 2009 roku po raz pierwszy inwestycje w tej sekcji dały jej pierwsze miejsce w strukturze branżowej BIZ w Małopolsce. Strumień inwestycji w 2010 roku w tej działalności uległ jednak znacznemu zmniejszeniu. W tym ostatnim roku większe nakłady w usługach przeznaczono na działalność profesjonalną, naukową i techniczną. W przypadku sektora handlowego w 2009 roku odnotowano blisko dwukrotny spadek w porównaniu z latami 2007 i 2008. W 2010 roku powróciły one jednak do poprzedniego poziomu.

W latach 2009 i 2010 odnotowano zmniejszenie wielkości nakładów przeznaczanych przez przedsiębiorstwa zagraniczne na inwestycje w sektorze przemysłowym i budowlanym w porównaniu

z latami 2005-2008. Mimo to, w 2010 roku udział przemysłu i budownictwa w strukturze inwestycji ogółem w podziale na trzy główne sektory gospodarki (tj. przemysł i budownictwo, handel, pozostałe usługi) był i tak największy, co wynikało z jeszcze większego spadku nakładów w sektorze usług. W 2010 roku najbardziej zmniejszyły się inwestycje w energetyce, nieco mniejszy spadek dotknął przemysł przetwórczy. Natomiast w sektorze budowlanym odnotowano większe zaangażowanie inwestorów zagranicznych w porównaniu z poprzednimi latami.

Wyniki badań GUS wskazują, że działalność innowacyjną prowadzi około 30% przedsiębiorstw przemysłowych, które stanowiły własność zagraniczną (średni odsetek dla lat 2008-2010). Udział ten zmniejszył się w stosunku do lat 2005 i 2007, kiedy to aktywność taką prowadziła około połowa z nich. Warto jednak zwrócić uwagę, że firmy z udziałem kapitału zagranicznego średnio dwukrotnie częściej angażują się w tego rodzaju działalność niż prywatne przedsiębiorstwa przemysłowe w Małopolsce.

W 2009 roku zagraniczne przedsiębiorstwa przemysłowe wydatkowały na działalność innowacyjną ponad 161 mln zł, co stanowiło około 15% ogólnej kwoty nakładów finansowych przeznaczonych na taką działalność przez małopolskie przedsiębiorstwa przemysłowe. W kolejnym roku nakłady firm zagranicznych na ten cel wzrosły do kwoty 339,9 mln zł, co stanowiło tym razem ponad 1/3 nakładów w regionie. Zwiększenie nakładów w 2010 roku świadczyć może o wzroście kompetencji małopolskich oddziałów spółek zagranicznych w zakresie działalności innowacyjnej, w tym badawczo-rozwojowej. Nadal jednak udział Małopolski w nakładach firm zagranicznych na działalność innowacyjną w całym kraju jest dwukrotnie niższy niż udział małopolskich podmiotów zagranicznych w całkowitych nakładach inwestycyjnych tego rodzaju podmiotów ogółem w kraju.

Pod względem poziomu zaawansowania technologicznego inwestycji *greenfield* w przemyśle przetwórczym w całym okresie po 1989 roku przeważają działalności średnio-wysokiej i średnio-niskiej techniki. W latach 2009 i 2010 największe nakłady dotyczyły gałęzi średnio-niskiej techniki. Trafiło do nich w tym okresie ponad 60% środków w przemyśle przetwórczym, podczas gdy do branż średnio-wysokiej techniki około 20% środków. Wzrosły jednak dość znacząco wydatki na działalność wysokiej techniki, do których trafiło w latach 2009 i 2010 blisko 24 mln USD.

Wydatki inwestycyjne na usługi klasyfikowane jako „oparte na wiedzy” przekroczyły łącznie w 2009 i 2010 roku 125 mln USD, co stanowiło 1/6 nakładów na nowe placówki usługowe w tym okresie. Jednak gdy uwzględnimy ich udział w zatrudnieniu, to od 2005 roku widoczna jest dużo większa dynamika tworzenia miejsc pracy w usługach wiedzochłonnych. W nowych placówkach tych branż pracowało w 2010 roku 15,1 tys. osób (w 2009 i 2010 roku

INNOWACYJNOŚĆ
ORAZ
ZAAWANSO-
WANIE TECHNIKI

przybyło 2,7 tys. zatrudnionych), natomiast w tych w mniejszym stopniu opartych na wiedzy – 16,8 tys. (przybyło 1,6 tys.).

W firmach z kapitałem zagranicznym pracowało na koniec 2009 roku 93,9 tys. osób, a na koniec 2010 roku – 95,7 tys. Ich udział w ogóle pracujących w województwie małopolskim poza rolnictwem przekroczył 10%. Najwięcej miejsc pracy generują inwestorzy europejscy, zwłaszcza z trzech krajów – Francji, Wielkiej Brytanii oraz Niemiec. Jednak krajem, z którego pracodawcy oferują największe zatrudnienie w regionie (17,4 tys.) są Stany Zjednoczone. Wśród miejsc pracy w spółkach z udziałem kapitału zagranicznego najczęściej reprezentowanych jest przez działalności takie jak: przetwórstwo przemysłowe; handel hurtowy i detaliczny; działalności profesjonalne, naukowe i techniczne; finanse i ubezpieczenia oraz informację i komunikację.

Szesnastu inwestorów zagranicznych zatrudnia w swoich spółkach zależnych w Małopolsce powyżej 1 tys. osób. W 2010 roku łącznie oferowali oni 30 tys. miejsc pracy, czyli niemal 1/3 wszystkich miejsc pracy w firmach z kapitałem zagranicznym. Największym pracodawcą jest koncern stalowy *ArcelorMittal*, na drugim miejscu brytyjska sieć handlowa *Tesco*, a na trzecim francuska firma z branży motoryzacyjnej – *Valeo*. Do małopolskich pracodawców z kapitałem zagranicznym, którzy zatrudniają ponad 2 tys. osób, należą także trzej inni inwestorzy sektora usług, w tym dwóch francuskich – *Capgemini* (centrum usług outsourcingowych) i *Carrefour* (handel detaliczny) oraz niemiecki – *Metro* (handel hurtowy i detaliczny).

ZATRUDNIENIE

Inwestorzy zagraniczni w niejednakowym stopniu obecni są w przestrzeni województwa małopolskiego. Nakłady inwestycyjne są silnie skoncentrowane przestrzennie, w szczególności widoczne jest ich ciążenie w kierunku Krakowskiego Obszaru Metropolitalnego (KOM). W układzie powiatowym wskazać można trzy jednostki, które skupiły około 3/4 inwestycji zagranicznych w województwie w 2009 roku oraz ponad 68% w 2010 roku. Zdecydowanie najsilniej przyciąga inwestorów stolica Małopolski, gdzie w 2009 roku trafiło 59%, a w 2010 roku 48% kapitału zaangażowanego w regionie. Na kolejnych miejscach znajdują się powiaty krakowski ziemski i brzeski. W analizowanym okresie do pozostałych 19 powiatów regionu trafiło łącznie jedynie 1/4 wartości inwestycji.

ROZMIESZCZENIE INWESTYCJI

Tab.1. Wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w powiatach województwa małopolskiego do końca 2010 r.

Powiat	wartość inwestycji inwestycje w 2009r. (mln USD)	wartość inwestycji inwestycje w 2010r. (mln USD)	wartość inwestycji inwestycje 1989-2010 (mln USD)	per capita 1989 - 2010 (tys. w USD)
bocheński	20,4	31,3	202,6	1,98
brzeski	101,9	83,3	714,1	7,82
chrzanowski	29,1	22,4	366,3	2,87
dąbrowski	0,5	0,7	13,2	0,23
gorlicki	5,5	6,7	77,4	0,72
Kraków	718,3	396,9	8 936,6	11,84
krakowski	49,0	67,4	1 066,3	4,21
limanowski	1,1	1,3	11,1	0,09
miechowski	0,4	1,4	17,8	0,36
myślenicki	29,3	10,7	273,9	2,28
Nowy Sącz	76,9	7,5	394,4	4,66
nowosądecki	4,0	2,7	86,6	0,43
nowotarski	2,2	1,7	47,6	0,26
olkuski	12,3	20,7	335,4	2,94
oświęcimski	75,6	52,5	399,7	2,60
proszowski	0,4	0,4	18,7	0,43
suski	0,7	1,7	10,6	0,13
Tarnów	32,6	43,8	303,3	2,63
tarnowski	5,4	10,5	94,6	0,48
tatrzański	0,6	3,8	30,8	0,47
wadowicki	3,0	7,7	91,8	0,59
wielicki	34,3	34,2	559,7	5,07
MAŁOPOLSKA	1 203,6	809,4	14 052,4	4,26

Źródło: badania własne

Pod względem wartości inwestycji zagranicznych na 1 mieszkańca średnią wojewódzką (4,2 tys. USD) przekraczają powiaty: Kraków, brzeski, wielicki, Nowy Sącz i krakowski ziemski. Najniższe wartości tego wskaźnika odnotowano w powiatach limanowskim i suskim.

Największe inwestycje *greenfield* w 2009 roku miały miejsce w Krakowie (392 mln USD), a także powiatach: brzeskim (80 mln) i w Nowym Sączu (73 mln). Natomiast w 2010 roku głównymi lokalizacjami tego typu inwestycji były: Kraków (150 mln) oraz powiaty brzeski (64 mln) i wielicki (35 mln).

W 2009 i 2010 roku przedsiębiorstwa z kapitałem zagranicznym zainwestowały na terenach specjalnych stref ekonomicznych i stref aktywności gospodarczej nieco ponad 160 mln USD, co stanowiło blisko 8% ogólnej wartości inwestycji zagranicznych w tym okresie na terenie Małopolski. Największe nakłady inwestycyjne odnotowano na terenie Niepołomickiej Strefy Inwestycyjnej.

W świetle prowadzonych przez Instytut Badań nad Gospodarką

Rynkową i Szkołę Główną Handlową rankingów atrakcyjności inwestycyjnej, województwo małopolskie należy do grupy najbardziej atrakcyjnych inwestycyjnie regionów w Polsce. Dla większości grup czynników atrakcyjności Małopolska w latach 2009 i 2010 utrzymała bądź poprawiła swoją pozycję. W szczególności wzrosły oceny dostępności transportowej województwa oraz ocena aktywności władz publicznych wobec inwestorów. Oznacza to, że wysokiej atrakcyjności sprzyja także korzystny klimat inwestycyjny, co jest dobrym prognostykiem na przyszłość.

Pełna wersja raportu dostępna na stronie:

www.gospodarka.obserwatoria.malopolska.pl

WYDAWCA:
URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA MAŁOPOLSKIEGO
UL. BASZTOWA 22, 31-156 KRAKÓW

ADRES DO KORESPONDENCJI;
UL. RACŁAWICKA 56, 30-017 KRAKÓW
www.gospodarka.obserwatoria.malopolska.pl

PUBLIKACJA DYSTRYBUOWANA NIEODPŁATNIE

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego